

KOHTI TYÖELÄMÄÄ – menetelmä Uravalmennusta yläkoululaisille

Leena Saarhelo

Kehittämishankeraportti

Marraskuu 2008

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**

Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) Sukunimi, Etunimi Saarhelo, Leena	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 25	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi KOHTI TYÖELÄMÄÄ – menetelmä Uravalmennusta yläkoululaisille		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu, opinto - ohjaajakoulutus		
Työn ohjaaja(t) Ryhänen Auli		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä Kehittämishankkeen tavoitteena oli Kohti työelämää – menetelmän käytön vakiinnuttaminen Porin yläkouluissa. Lisäksi tavoitteena oli esittää Porin koulutoimelle ne toimenpiteet, joilla menetelmää voitaisiin vakiinnuttaa Porin kaikkiin yläkouluihin. Kohti työelämää – koulutusta kokeiltiin pilottina Porin kaupungin kahdessa peruskoulussa. Koulutukset suunniteltiin niin, että toisessa oppilaitoksessa koulutettiin kaikki kahdeksaluokkalaiset. Toisessa yläkoulussa koottiin 16 kahdeksannen luokan oppilasta, joille arveltiin olevan eniten hyötyä menetelmästä. Kolmessa porilaisessa koulussa on nimetty Kohti työelämää - menetelmä oppilaanohjauksen kehittämishankkeeksi. Porin kaupungin opinto-ohjaussuunnitelmassa mainitaan Kohti työelämää - menetelmä yhtenä vaihtoehtoisena ohjausmenetelmänä. Kohti työelämää koulutuksen ohjaajakoulutusta toteutettiin Porissa syksyllä 2007. Porin ohjaajakoulutus ylitti kaikki odotukset ja osallistujat olivat mukana tekemässä ohjelmaa opinto-ohjauksesta Yleisradion opettajatv:ssä. Menetelmän vakiinnuttaminen Porissa vaatii vielä muutoksia opinto – ohjauksen toteuttamistapoihin ja jatko-opintojen seurantaan.		
Avainsanat (asiasanat) Opinto – ohjaus, Kohti työelämää, urasuunnittelu, opintojen keskeytys, nivelvaihe, ryhmämenetelmä, intensiivikurssi.		
Muut tiedot		

Author(s) Saarhelo, Leena	Type of Publication Development project report	
	Pages 25	Language
	Confidential ☐ Until _____	
Title TOWARDS WORKING LIFE method; career training for intermediate schoolchildren		
Degree Programme (Vocational Teacher Education/Student Counsellor Education/Special Needs Teacher Education) Vocational teacher higher education institution, studies-advisor training		
Tutor(s) Ryhänen, Auli		
Assigned by		
Abstract The target of the developing project was to establish the Towards working life method in Pori secondary schools. In addition, the target was to present the Pori public education system with the measures by means of which the method could be established in all the Pori secondary schools. The Towards working life schooling was tested as a pilot experiment in two of the Pori comprehensive schools. The schoolings were tested as a pilot experiment in two of the Pori comprehensive schools. The schooling were planned so that in one of the comprehensives all the supposed that the method would help them best. The advisor schooling of the Towards working life – training was accomplished in Pori. The advisor schooling in Pori overmatched all expectations. At the same time we were allowed to take part in a YLE- Teema program which Concerned student tuition. In the project of developing the quality of the national basic teaching the Towards working life method has been named as the development project of Student counselling in three Pori schools. In the student counselling plan of Pori. There is mentioned the Towards Working life method as one of used Counselling procedures. The establishing of the method in Pori will still demand changes in the Realisation practices of the student counselling and the following – up of Postgraduate studies.		
Keywords Student counselling, Towards working life, Carer planning, Suspension of studies, Linking phase, Group method, Intensive course.		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

JOHDANTO	2
1 NIVELVAIHEEN OHJAUS PERUSKOULUSSA.....	3
2 OPINTOJEN KESKEYTTÄMINEN TOISELLA ASTEELLA.....	5
3 KOHTI TYÖELÄMÄÄ – MENETELMÄ	7
3.1 Taustaa menetelmälle	7
3.2 Toteuttamisen periaatteet	8
3.3 Toteuttamismalleja.....	10
3.4 Tutkimustuloksia menetelmän käytöstä	12
4 KEHITTÄMISHANKKEEN TAVOITTEET	14
5 KEHITTÄMISHANKKEEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	14
5.1 Valmentautuminen kokeiluun.....	15
5.2 Kokeilun toteutus	17
5.3 Kokeilun tulokset.....	18
6 POHDINTA	19
LÄHTEET	22
LIITTEET.....	23
Liite 1. Kysymysrunko opinto – ohjaajien kanssa käytävään keskusteluun ..	23
Liite 2. Kohti työelämää pilottikoulutuksen arviointikysymykset	24
KUVIOT.....	25
KUVIO 1. Kuvio lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakoulukoulutuksessa ja yliopistokoulutuksessa keskeyttäminen lukuvuosina 2000/2001 - 2005/2006.....	6
KUVIO 2. Kuvio Kohti työelämää moduulikartta	8
KUVIO 3. Taulukko henkilökohtaisten opiskelutustavoitteiden lukumäärä.....	13

JOHDANTO

Peruskoulun viimeisen luokan oppilaat ovat tärkeän valinnan edessä hakiesaan paikkaa toisen asteen koulutukseen. Murrosikäinen nuori etsii samaan aikaan itseään ja omaa paikkaansa maailmassa. Koulutuspaikan valitseminen on usein ensimmäinen suuri valinta, jonka nuori tekee elämässään.

Yhteiskunta ja työelämä asettavat nykynuorille erilaisia vaatimuksia. Koulun ja lähipiirin tarjoama tuki ja ohjaus on tärkeää onnistuneen valinnan tekemiseksi. Oppilaiden uravalinnassa on harvoin kyse pelkästä soveltuvuudesta tai sen puutteesta. Peruskoulun päättäneistä nuorista noin seitsemän prosenttia ei jatka mihinkään koulutukseen. Toisella asteella opintojen keskeyttämisprosentit on eri tilastojen mukaan 10 – 12 %. Opetushallituksen Opinto-ohjauksen tila 2002 raportin mukaan opiskelijat olivat kokeneet monenlaisia puutteita ohjauksessa. Erityiseksi ongelma-alueeksi kohosi ammatillisen suuntautumisen ohjaus. Osa nuorista tuntuu olevan täysin hakoteillä tai hukassa oman ammatinvalintansa kanssa. Perusopetuksen oppilailla oli suuri tarve saada tietoa työelämästä ja ammanteista.

Kohti työelämää – projekti on toteutettu Opetushallituksen ja Euroopan sosiaalirahaston tuella. Menetelmän kehittämistoiminnassa ovat olleet mukana muun muassa Hyvinkään opetuspalvelukeskus, toisen asteen oppilaitokset, peruskoulu ja Hyvinkään työvoimatoimisto sekä Porin kouluvirasto, Porin ammattiopisto, Porin peruskouluja ja Porin työvoimatoimisto. Työterveyslaitos on vastannut menetelmän sisällöllisestä suunnittelusta ja vaikuttavuusarvioinneista. Projektissa mukana olleita oppilaita on seurattu tilastollisesti kenttäkokeellisella tutkimusasetelmalla. Tutkimuksen tarkoitus on ollut selvittää ryhmämenetelmän vaikutuksia ryhmässä mukana olleisiin oppilaiden ja koulutukseen osallistuneiden oppilaiden menestymiseen peruskoulun jälkeisissä jatko-opinnoissa, työelämään sekä yleensä omaan elämään. (Verta – Lemmetty S., 2005.)

Keväällä 2007 minulle tarjoutui mahdollisuus osallistua Porissa Uravalmennustan nivelvaiheisiin – projektiin. Pääsin mukaan edistämään ja tukemaan Kohti työelämää – menetelmän käyttöä, jolloin minulle tuli mahdollisuus tutustua myös

Porin kaupungin opinto – ohjaukseen. Tässä kehittämishankkeessa tarkastelen Kohti työelämää menetelmän käyttöönoton edistämistä ja tukemista Porin alueella. Menetelmä on tarkoitettu käytettäväksi yläkouluissa kahdeksansilla ja yhdeksänsillä luokilla.

1 NIVELVAIHEEN OHJAUS PERUSKOULUSSA

Opetushallitus on selvittänyt valtakunnallisesti perusopetuksen oppilaanohjauksen ja toisen asteen opinto-ohjauksen tilaa. Raportin mukaan yksi kriittisimmistä kohdista on ohjauksen toteutuminen opintopolun nivelvaiheissa. Tutkimus toi esiin riittämättömät resurssit vastata oppilaiden ohjaustarpeeseen. Nivelkohdissa tapahtuvan yhteistyön vähäisyys korostui etenkin ammatillisen koulutuksen ja perusopetuksen välillä. Tutkimuksen mukaan jaettu tieto ei tavoittanut oppilaita heidän tarpeittensa mukaan. Näin oli erityisesti ammatilliseen koulutukseen hakeutuneiden keskuudessa. Henkilökohtaiset kontaktit ohjaajien kanssa olivat riittämättömät tai vähäiset. (Opinto-ohjauksen tila 2002)

Opinto-ohjauksen tila 2002 -raportissa todetaan, että oppilaanohjaajia kuormittivat työnkuvaan kuulumattomat työt, jotka vievät aikaa oppilaitten kanssa tehtävältä työltä. Tällaisia olivat mm. luokanvalvojan, sijaisopettajan ja moninaiset hallintoa avustavat työt. Tästä syystä opetus- ja ohjaushenkilöstön työnjako ja vastuut tulee kuvata entistä selkeämmin paikallisissa opetussuunnitelmissa. (Nuorten ohjauspalvelujen kehittäminen 2004, 50)

Nivelvaiheiden ohjauksen kehittämistyön lähtökohtana tulee olla toimivien yhteistyömallien luominen. Mallien suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ja opiskelijoiden tarpeet. Ohjaukseen liittyvistä käsitteistä ja tavoitteista ei ole kovinkaan yhteneväistä näkemystä koulun henkilöstön piirissä. Ohjauksen onnistumisen kannalta yhteinen kielen ja käsitteistön löytäminen olisi yhteistyön kannalta oleellista. (Nuorten ohjauspalvelujen kehittäminen 2004.)

Sivistysvaliokunnan mietinnössä (6/2002) todetaan, että oppilaanohjauksen ja opintojen ohjauksen lisäämisen tavoitteena tulee olla yksi pääasiallisesti opinto-ohjauksesta vastaava opettaja enintään 250 oppilasta tai opiskelijaa kohti. Työministeriön Kouluyhteistyöryhmän toimenpide-ehdotuksissa todetaan perusopetuksen ohjauspalvelujen osalta, että oppilaanohjauksen mitoitus tulisi rakentaa siten, että yhtä opinto-ohjaajaa kohti olisi korkeintaan 200 oppilasta. (TM 278/2001, 7). Vastaavasti Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2003 - 2008 sanotaan, että opinto-ohjauksen ja opiskelijoiden tuki- ja neuvontapalvelujen voimavarat ja laatutaso turvataan kaikilla koulutusasteilla (OPM 6/2004, 16.)

Valtakunnalliseksi tavoitteeksi on asetettu, että vuonna 2008 vähintään 96 % peruskoulunsa päättävistä aloittaa samana vuonna lukiossa, ammatillisessa koulutuksessa tai lisäopetuksessa. Vuoden 2002 valtakunnallisten tietojen mukaan lukion aloitti 55 %, ammatillisen koulutuksen 37 % ja perusopetuksen lisäopetuksen 2 %, yhteensä 94 % ikäluokasta. Noin 6 % ei jatkanut välittömästi koulutuksessa. (Nuorten ohjauspalvelujen järjestäminen 2004, 12.)

Uudessa opetussuunnitelmassa oppilaanohjauksen tehtäväksi määritellään oppilaan kasvun ja kehityksen tukeminen siten, että oppilas kykenee edistämään opiskeluvalmiuksiaan ja sosiaalista kypsymistään sekä kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004, 255.)

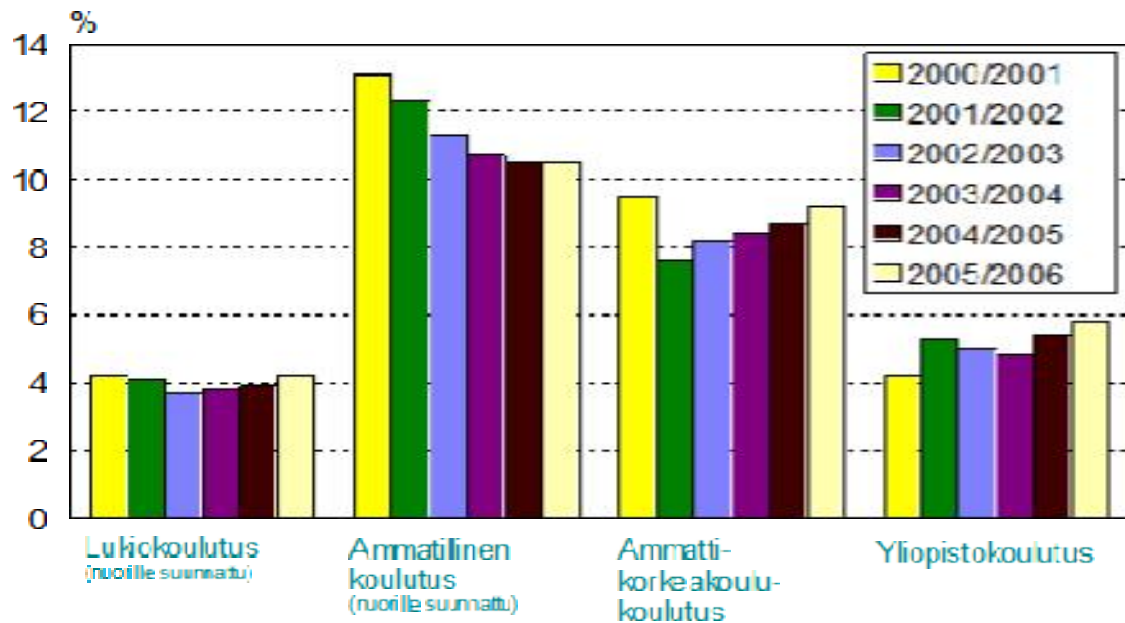
Uuden opetussuunnitelman myötä oppilaanohjaus kuuluu koulun ohjaussuunnitelman mukaisesti kaikille opettajille. Perusopetuksen vuosiluokilla 1 - 6 oppilaanohjaus toteutetaan integroidusti muun opetuksen yhteydessä. Ohjaus on jatkuva prosessi alemmilta vuosiluokilta siirryttäessä 7 - 9 vuosiluokille, jossa päävastuu oppilaanohjauksesta on opinto-ohjaajalla. Oppilaanohjaus aineenopetuksen yhteydessä painottuu mm. kyseisten aineiden opiskelutekniikoiden, itsetuntemuksen, oppimisen arvioinnin ja työnteon arvostamisen ohjaukseen. Olennaista on toiminnan systemaattisuus. Vastuu ja työnjako määritellään koulun ohjaussuunnitelmassa (Opetussuunnitelman perusteet, 4.3 Ohjauksen järjestäminen.)

Perusopetuksen päättövaiheessa oppilaalla tulee olla opiskeluvalmiudet jatko-opintoihin, käsitys itsestään oppijana ja kehittyvä kyky oman elämänuran suunnitteluun. Oppilaan itsetuntemus on kehittynyt valmiudeksi tehdä itsenäisiä valintoja asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Opinto-ohjaaja on vastuussa ura- ja elämänsuunnittelun ohjauksesta ja jatko-opintoihin hakeutumisesta. Ohjaus tulee nähdä koko perusasteen läpäisevänä prosessina, jossa oppilailla on mahdollista saada ohjausta koskien jatko-opintoihin liittyviä valinta- ja päätöksentekotilanteita (Ohjausta opintoihin ja elämään 2004.)

2 OPINTOJEN KESKEYTTÄMINEN TOISELLA ASTEELLA

Tilastokeskuksen mukaan tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijoista kuusi prosenttia keskeytti opinnot, eikä jatkanut missään tutkintoon johtavassa koulutuksessa lukuvuoden 2005/2006 aikana. Nuorille suunnatun lukiokoulutuksen keskeytti neljä prosenttia ja ammatillisen koulutuksen 10,5 prosenttia opiskelijoista.

Oppilaan- ja opinto-ohjauksen kehittämishankkeen raportissa mainitaan, että oppilas tekee taipumuksiaan ja edellytyksiään vastaavia koulutusvalintoja ja e myös valitukseksi sellaiselle koulutuslalle, josta on kiinnostunut. Tiedon jakaminen toisen asteen koulutuksista, tutustumiset koulutuksiin ja ammatteihin mahdollistavat realistisen kuvan saamista ammateista ja helpottavat ammatinvalintapäätöksissä. Toisen asteen koulutuksiin on mahdollisuus olla tutustumassa useamman päivän aikana jo yläkouluaihana. Tiedonvaihtoja oppilaista on lisätty nivelvaiheessa eri toimijoiden välillä jotta näin voidaan ehkäistä mahdollisia keskeyttämisä. Mikäli oppilas keskeyttää opintonsa, hänen kanssaan tehdään ura- ja jatkosuunnitelma tulevaisuuden opinnoista ja muista suunnitelmista. (Karjalainen & Kasurinen 2006, 89 - 90)

KUVIO 1. Lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakoulukoulutuksessa ja yliopistokoulutuksessa keskeyttäminen lukuvuosina 2000/2001 - 2005/2006
(Koulustilasto. Tilastokeskus)

Vuosittain tilastoidaan oppilaita, jotka eivät hae opiskelupaikkaa toisen asteen yhteishaussa. Vuonna 2005 Satakunnassa on tilastoitu 9-luokkalaista, jotka eivät hakeutuneet opiskelemaan 53 henkilöä eli prosentteina 1,9 %. Lisäopetusta saaneista määrä Satakunnassa yhteisvalinnassa hakematta jättäneitä oli kahdeksan henkilöä eli 34,8 %. Hakematta jättäneiden tilastointi on vaikeaa ja kuntakohtainen vertailu hankalaa, koska osa opiskelijoista hakee koulutukseen yhteishaun ulkopuolelle ja se ei tarkoita, että opiskelija olisi jäänyt ilman opiskelupaikkaa. (Niittymäki T, 8 – 10)

Nuorten osallisuushankkeen selvityksessä huomautetaan, ettei yhteishakua tulisi nähdä ”pakkotoimenpiteenä” jokaiselle päättöluokkalaiselle, vaan tulisi osata huomioida oppilaiden yksilöllisiä tavoitteita ja tarpeita. Oppilaille tulisi osata ohjata realististen hakutoiveiden mukaiseen koulutukseen. (Niittymäki T. 29 – 30)

3 KOHTI TYÖELÄMÄÄ – MENETELMÄ

3.1 Taustaa menetelmälle

Kohti työelämää ryhmämenetelmä on osa työuran hallinnan tukemista. Menetelmä on lähtöisin Michiganin yliopistossa kehitetystä työttömien työllistämiskoulutusta. Suomessa työttömille suunnattu 1997, nimellä ”Työhön” ja sen tavoitteena oli uudelleen työllistyminen ja työttömien depression ehkäisy. Suomessa Työhön - menetelmä oli kokeiluvaiheessa vuonna 1996 kuuden ohjaajan toteuttamana. Tutkimuksessa oli mukana 1266 henkilöä, joista 443 on osallistunut ryhmämenetelmään. Tutkimuksen mukaan Työhön – ohjelma vaikutti solmittujen työsuhteiden laatuun. Työhön -menetelmään osallistuvat solmivat verrokki-ryhmää useammin pysyvän työsuhteen. (Mäkitalo 1998, 3.) Työhön menetelmässä ryhmä kokoontuu viitenä päivänä neljän tunnin ajan. Ohjaajina toimivat henkilöt ovat saaneet koulutuksen menetelmän käytöstä ja he toimivat pareittain. Menetelmän toteuttaminen ei muunnu ohjaajien mieltymysten mukaan, koska ohjaajakirjaa tulee seurata tarkasti. (Mäkitalo 1998, 14 -16.)

Menetelmän kehittämisen toisena vaiheena oli ammatilliseen koulutukseen kehitetty Koulutuksesta työhön – menetelmä. Menetelmän tavoitteena on tukea ammatillisen toisen asteen opiskelijoiden työnhakuvalmiuksia. Menetelmää toteutetaan muun muassa Porin ammattiopiston kaikilla koulutusaloilla. Koulutuksesta työhön – opintojakso toteutetaan opintojen päättövaiheessa. Koulutuksesta työhön -menetelmästä on tehty seurantaa ja sen tulokset ovat opiskelijoiden itsetunnon ja työnhaun kannalta merkittäviä. (Larvi T, 2007.)

Kolmantena vaiheena Kohti Työelämää - menetelmän kokeilussa oli käynnistää opintojaksot Porin yläkouluissa lukuvuonna 2003 – 2004. Toteutuneita opintojaksot oli yhdeksän. Opintokokonaisuuden tarkoituksena on tukea oppilaiden uranhallintavalmiuksia ja urasuunnittelua. Kohti työelämää – projektin yhteistyökumppaneina toimivat Työterveyslaitos, Porin koulutoimi, Porin ammattiopisto, Hyvinkään opetustoimi, Työvoimatoimisto ja Opetushallitus.

Kohti työelämää - menetelmästä järjestetään ohjaajakoulutuksia, jotka antavat valmiudet ryhmämenetelmän ohjaustoimintaan. Koulutus on tarkoitettu perus-

koulujen ja toisen asteen oppilaitosten opettajille, työhallinnon työntekijöille sekä henkilöille, jotka ovat kiinnostuneet edistämään perusopetuksen oppilaanohjausta ryhmälähtöisellä menetelmällä. (www.ttl/urahallinta)

3.2 Toteuttamisen periaatteet

Kohti työelämää menetelmää toteutetaan kahden kouluttajan vetämänä viiden päivän intensiivikurssina. Suositus on, että toinen kouluttaja on opinto - ohjaaja. Moduulikartta antaa viitteitä Kohti työelämää -menetelmän työjärjestykseen ja ohjaajan käsikirja opastaa kouluttajia kurssin toteuttamisessa.

Menetelmän toteuttamisesta järjestetään erillisiä ohjaajakursseja. Kurssille osallistuminen selkeyttää ja antaa valmiuden käyttää menetelmää suunnitelman mukaisesti. Kohti työelämää - menetelmässä käytetään oppilaan tai opiskelijan työkirjaa, johon tehdään tehtäviä ohjeistuksen ja ryhmän omien tuotosten pohjalta.

päivä	2.päivä	3.päivä	4.päivä	5.päivä
Aiheeseen orientoituminen	Aiheeseen orientoituminen	Henkilökohtaiset verkostot ja niiden hyödyntäminen	AmmatINVALINTA työn piirteiden ja kiinnostuksen pohjalta	Orientoituminen urasuunnitelmaan
	Taitojen esittelemisen käytännönläheisten esimerkkien avulla	Yhteyksien hyödyntäminen: informaatiohaastattelu	Taitojen, vahvuuksien ja oppiaineiden merkitys ammateissa	Yhteenveto viikon ohjelmasta
Uratavoite-haastattelu	Kouluunhakuhaastattelu			Urasuunnitelman tekeminen
Henkilökohtaisten vahvuuksien tunnistaminen	Haastattelun arvioiminen	Sosiaaliset taidot	AmmatINVALINTA-haastattelu	Urasuunnitelman tekeminen: Harjoituksen purku
	Vastoinkäymiset ammatINVALINNASSA: Omat esteet	Yhteydenotto viranomaisiin		Urasuunnitelmaan sitoutuminen
Siirrettävät taidot ja niiden tunnistaminen	Haastattelun arvioiminen	Elinikäinen oppiminen	Koulutusalan valinta ja opintojen aloittaminen	Ohjelman lopetus, palautteen kerääminen ja todistusten jako

KUVIO 2. Kohti työelämää moduulikartta (Vuori, Koivisto, Larvi, Jokisaari, Sute-la, Salmela-Aro 2006, 11)

Ensimmäinen päivä aloitetaan koulutuksen esittelyllä. Ohjaajat kertovat opintokokonaisuuden historiaa ja kurssisisältöjä sekä kurssin tavoitteita. Ensimmäisenä päivänä tehdään tehtäviä joissa on tarkoitus ryhmyttää osallistujat ja tutustuttaa heidät toisiinsa. Varsinainen opintokokonaisuuden ohjelma alkaa kykyjen ja vahvuuksien tunnistamisella. Tämän jälkeen pohditaan vapaa-ajantoimintaa ja näihin liittyviä siirrettäviä taitoja. Ensimmäiseen päivään kuuluu tietokone-luokassa tehtävä Työhallinnon AVO - ohjelma. Jokaisen päivän päätteeksi on tärkeää kiittää osallistujia ja kertoa heille seuraavan päivän ohjelma. (Vuori, Koivisto, Larvi, Jokisaari, Sutela, Salmela - Aro 2006, 20 – 31.)

Toisena päivänä esimerkkien avulla käsitellään taitoja. Ryhmissä arvioidaan taitoja tehtävien avulla ja tehdään haastattelut ja haastattelu-arvio. Harjoitellaan haastattelua tai valintakoetta varten esimerkkien avulla. Oppilaat miettivät erilaisia ammatinvalinnan esteitä ja niiden voittamista. Käsitellään peruskoulun ja lukion jälkeisiä koulutusvaihtoehtoja. Tarkastellaan ammatinvalintaan liittyviä Internet - sivustoja. (Vuori, Koivisto, Larvi, Jokisaari, Sutela, Salmela - Aro 2006, 32 – 43.)

Kolmantena päivänä oppilaat harjoittelevat verkostojen luomista ja niiden hyödyntämistä. Ryhmissä pohditaan yhdessä sosiaalisia taitoja ja niiden merkityksiä. Harjoitellaan yhteyden ottamista viranomaisiin ja muistilistan laatimista yhteydenotto-tilanteissa käytettäväksi. Oppilaille selvitetään elinikäisen oppimisen käsite ja joustava valinta. (Vuori, Koivisto, Larvi, Jokisaari, Sutela, Salmela - Aro 2006, 44 – 57.)

Neljäntenä päivänä oppilaat valitsevat mielenkiinnon pohjalta koulutusalaansa. Oppilaat tekevät kehityssuunnitelman. Neljäntenä päivänä tehdään työvoimatoimistovierailu, jossa haastatellaan työvoimaviranomaisia etukäteen tehtyjen kysymysten avulla. Valitaan koulutusala, -paikka ja opintojen aloittaminen. (Vuori, Koivisto, Larvi, Jokisaari, Sutela, Salmela - Aro 2006, 58 – 63.)

Viidentenä päivänä oppilaat päättävät itselleen mahdollisen koulutusuran ja ammatin. Oppilas miettii ammatissa omat vahvuudet ja lisäksi hän pohtii estei-

den voittamista ja laatii varasuunnitelman. Viimeisenä päivänä oppilailta pyydetään kurssipalaute. Jaetaan osallistujille todistukset kurssille osallistumisesta. Todistuksessa ilmenee muun muassa oppilaan tekemä suunnitelma koulutus- ja työuransa edistämiseksi, sekä hänen tekemänsä varasuunnitelma. (Vuori, Koivisto, Larvi, Jokisaari, Sutela, Salmela - Aro 2006, 64 – 69.)

3.3 Toteuttamismalleja

Hyvinkään kaupungin opetussuunnitelma sisältää Kohti työelämää – menetelmän toteuttamismalleja vuodesta 2005 alkaen. Siinä ohjeistetaan, että Kohti työelämää opintojakso on tarkoitettu peruskoulunsa päättävillä oppilaille perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheeseen (voidaan järjestää tarvittaessa jo 8. luokkalaisille kevätlukukaudella). Kohti työelämää - menetelmän opintojakson tavoitteena on tukea urakehityksen suunnittelua ja hallintaa sekä ennaltaehkäistä ja vähentää opintojen keskeyttämistä toisen asteen koulutuksessa. Opintojakson tarkoituksena on lisäksi myös kohottaa motivaatiota ja sitoutumista valitsemaansa ammatilliseen uravaihtoehtoon. Opetussuunnitelmassa viitataan tuloksiin, joiden mukaan Kohti työelämää menetelmän käyttö lisää merkittävästi oppilaiden omaehtoista uratiedon hankintaa, urasuunnittelua ja koulutus- ja työuraa koskevien tavoitteiden asettamista sekä tukee perusopetuksen työelämään tutustumisjaksoa. (Hyvinkään kaupungin opetussuunnitelma, 2004)

Toteuttamismalli 1

Mallissa 1 opintokokonaisuus toteutetaan kullekin ryhmälle intensiivisesti yhden viikon aikana kolme tuntia päivässä viitenä päivänä. Opintokokonaisuuteen käytetty aika otetaan oppilaiden TET -jaksosta pois, joten TET muuttuu viikon mittaiseksi. Mikäli koulun oppilaanohjaaja osallistuu kurssin toteutukseen, opintokokonaisuuden toteuttamiseen kulunut aika vähennetään oppilaanohjaajan luokkatunneista osallistuvalla ryhmällä. Kurssia toteuttavilta opettajilta voidaan vähentää TET – korvaustunteja.

Toteuttamismalli 2

Mallissa 2 Kohti työelämää – kurssi toteutetaan tiiviinä kahden päivän leirikouluna. Opintokokonaisuus tulee normaaliopetuksen lisäksi koulun ohjelmaan. TET- jakso säilyy tässä mallissa kahden viikon mittaisena. Leirikoulu alkaa ensimmäisenä päivänä esim. kello 9.00 ja päättyy toisena päivänä esim. kello 15.00.

Toteuttamismalli 3

Mallissa kolme Kohti työelämää – menetelmää toteutetaan yhteisvastuullisena kasvatustyönä. Opintokokonaisuus toteutetaan kolmen päivän aikana, kolme - neljä tuntia päivässä. TET -jakso säilyy kahden viikon mittaisena. Oppilailla ei ole opintokokonaisuuden aikana muuta opetusta, vain ainoastaan kurssiin liittyviä tehtäviä. Opintokokonaisuus voidaan sijoittaa liukuvasti joko osallistuvien ryhmien 8. luokan kevääseen tai 9. luokan syksyyn.

Toteuttamismalli 4

Mallissa neljä Kohti työelämää – menetelmää käytetään oppilaanohjauksen tunneilla. Menetelmää käytetään 8. luokkalaisille kevätlukukaudella tai päättöluokkalaisille syyslukukaudella luokkamuotoisesti. Tunnit voidaan toteuttaa myös kaksoistunteina. Ohjaajana toimii koulun oppilaanohjaaja. (Hyvinkään kaupungin opetussuunnitelma)

Pomarkun toteuttamismalli

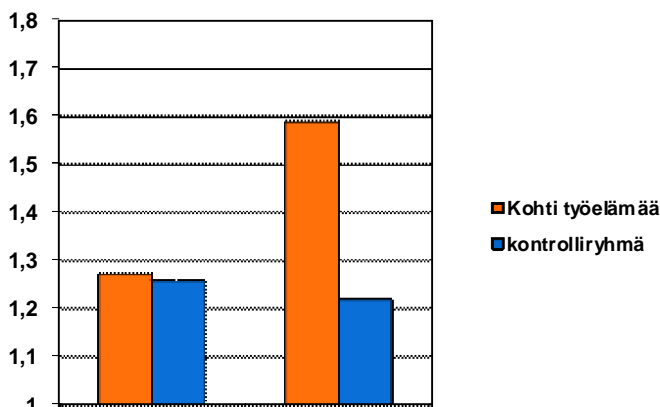
Pomarkun yläasteella opinto-ohjaaja on toteuttanut Kohti työelämää menetelmää yhdessä oppilaiden vanhempien kanssa ja osittain oppilaiden etätehtävinä. Opinto-ohjaaja on tehnyt tutkimushankkeensa Jyväskylän yliopistossa Kasvatustieteiden tiedekunnassa opettajankoulutuslaitoksessa Kohti työelämää - projektin toteuttamisesta. Tutkimushankkeessa kerättiin kokemuksia menetelmän käytöstä Pomarkun yläasteella. Eräs tutkimuksen tavoite oli parantaa kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Tutkimuksen avainsanoja olivat kykyjen kartoittaminen, urasuunnittelu ja uranhallinta. Hankkeessa perustellaan Kohti työelämää menetelmän käyttämistä oppilaanohjauksessa konstruktivisen oppimisteorian näkökulmasta. Menetelmässä tuetaan osallistujan itsetarkastelua, kriittistä reflektiota, omaan kehitykseensä vaikuttamista, erilaisten merkitysten tutkiskelua ja pohdintaa. (Turja, A. 2007, 2.)

Turjan tutkimuksen mukaan Kohti työelämää opintokokonaisuudessa oppiminen nähdään oppijan aktiivisena toimintana, joita oppija tulkitsee aikaisempien tietojensa, taitojensa ja kokemustensa perusteella. Konstrukttiivinen pedagogiikka painottaa oppijan aktiivista roolia ja sosiaalisen vuorovaikutuksen merkitystä oppimisprosessille. (Turja, A. 2007, 6-7)

3.4 Tutkimustuloksia menetelmän käytöstä

Kohti työelämää – menetelmän tavoitteena on osallistuneiden oppilaiden laadukas siirtyminen jatkokoulutukseen ja koulutuksen keskeyttämisen ennaltaehkäisy sekä oppilaiden sitouttaminen ja motivoituneisuus valitsemallaan opintouralla. Peruskouluissa yläluokilla toteutettavan Kohti työelämää opintokokonaisuuden tavoitteena on oppilaiden aktiivisen urahallinnan tukeminen, oman elämän, koulutuksen sekä tulevan työuran suunnitteluun ja hallintaan ohjaaminen. Ohjaajan- ja oppilaan työkirja ”Kohti työelämää” valmistui vuonna 2006. Kohti työelämää - menetelmän ohjaajan materiaaliin voi tutustua Työterveyslaitoksen Internet-sivuilla. Sivuilta voi myös tilata ja ladata menetelmään kuuluvaa materiaalia. (www.ttl/urahallinta)

Työterveyslaitoksen tutkija Petri Koivisto on tehnyt seurantatutkimuksen (n= 1083) Kohti työelämää – menetelmän toteuttamisesta yläkouluissa vuosina 2004 – 2005. Tutkimuksen tuloksissa oppilaiden ura- ja opiskelusuunnitelmat lisääntyivät merkittävästi.

KUVIO 4. Henkilökohtaisten opiskelutavoitteiden lukumäärä (Kohti työelämää – seminaari Porissa 21.4.2005)

Tutkimuksessa 9 – luokan oppilaille tehtiin kysely opiskelutavoitteista. Ensimmäisen kyselyn jälkeen oppilaat jaettiin ryhmiin, joista osa oli mukana Kohti työelämää koulutuksessa ja osa kontrolliryhmästä ei ollut. Kohti työelämää – koulutuksen jälkeen tehtiin uusi kysely kaikille samoille oppilaille opiskelutavoitteista. Taulukossa on merkitty punaisella ne oppilaat, jotka olivat Kohti työelämää -menetelmän koulutuksessa mukana. Taulukosta selviää tavoitteiden määrän kasvu heti jakson jälkeen. (Kohti työelämää - seminaari Porissa 21.4.2005.)

Työterveyslaitoksen tutkija Jukka Vuoren johtopäätösten mukaan Kohti työelämää - ja Koulutuksesta työhön menetelmillä voidaan parantaa nuorten koulutusta ja urasuunnitelmia sekä työllistymistä vastaaviin tehtäviin. Samalla ehkäistään ennalta masennusoireita riskiryhmään kuuluvilla nuorilla. Menetelmän myönteiset vaikutukset perustuvat osallistujien opinto- ja urasuunnittelu sekä työllistymisvalmiuksien vahvistumiseen opintokokonaisuuden aikana. (TTL 2006, Jukka Vuori.) Vuoren mukaan Kohti työelämää -menetelmän tuloksiin vaikuttaa sekä intensiivisyys että ajoitus; kurssi on kuin näytelmä, jossa on oivalluksia, päätelmiä ja päätöksiä. Sosiaaliset taidot ovat tärkeitä nuoren pärjäämiselle ja menestymiselle. (Kohti työelämää – seminaari Porissa 21.4.2005)

Koulutoimenjohtaja Jari Leinonen Porissa Kohti työelämää seminaarissa 21.4.2005 kehuu Kohti työelämää – kurssimateriaalia hyväksi. Hänen mielestään kurssia voitaisiin toteuttaa Porissa 15 tunnin mittaisena tai koululle soveltuvampana pituutena. Koulutoimenjohtaja herätti ajatuksia siitä keille kurssi to-

teutetaan, kaikille vai valikoidulle ryhmälle? Koulutoimenjohtajan mukaan Porissa ongelmana on lukioon menevien alhainen osuus (48 %). Lukion keskeyttää kuusi prosenttia ja ammatillisessa koulutuksessa keskeyttämiä on kymmenen prosenttia. Leinosen mukaan keskeinen asema suunnittelussa on ohjaustoiminnan työryhmällä, jonka tehtävänä on miettiä ratkaisumalleja Porissa toteutettavaan Kohti työelämää – menetelmään. Ryhmä miettii menetelmän toteuttamismahdollisuuden kirjausta opetussuunnitelmaan ja pohtii resursseja toteutukseen. Tutkimustulokset kertovat menetelmän vaikuttavuudesta, jopa 30 – 40 %:n tehokkuuden kasvu urasuunnittelussa, joten menetelmätoteuttamista tulisi miettiä vakavissaan yhtenä mahdollisuutena ohjauksen toteuttamiseen. (Kohti työelämää – seminaari Porissa 21.4.2005.)

4 KEHITTÄMISHANKKEEN TAVOITTEET

Tämän kehittämishankkeen tavoitteena on Kohti työelämää – menetelmän käytön vakiinnuttaminen Porin yläkouluissa pilotoimalla menetelmää kahdessa yläkoulussa. Lisäksi tavoitteena on esittää Porin koulutoimelle ne toimenpiteet, joilla menetelmä voidaan vakiinnuttaa Porin kaikkiin yläkouluihin.

5 KEHITTÄMISHANKKEEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Helmikuussa 2007 Porin ammattiopiston projektipäällikkö Esko Seppälä otti minuun yhteyttä ja tarjosi työtä Uravalmennusta nivelvaiheisiin – projektissa. Tehtäväni oli kartoittaa opinto-ohjaajien käsityksiä Kohti työelämää – menetelmästä ja pilotoida Kohti työelämää – opintokokonaisuus yhteistyössä yläkoulussa. Projektissa työn kestoaika oli sovittu kahdeksi kuukaudeksi.

Kohti työelämää -menetelmään perehtyminen alkoi tutustumalla aikaisemmin julkaistuihin materiaaleihin ja raportteihin. Keskustelin myös kolmen ohjaajakouluttajan kanssa heidän kokemuksistaan menetelmästä. Kaksi heistä oli am-

matillisen oppilaitoksen opettajia, joista toisella oli kokemusta myös yläkoulun opinto-ohjaajan työstä. Yksi haastatelluista oli ammatinvalintapsykologi. Ohjaajakouluttajilta sain arvokasta tietoa ja neuvoja opintokokonaisuuden toteuttamisesta.

Neuvotteluja menetelmän käyttöönotosta käytiin yhdeksän Porin yläkoulun opinto-ohjaajan kanssa. Keskusteluissa oli mukana yläkoulujen lisäksi myös paja-koulu, Nuorten työpaja ja Ulvilan Yhteiskoulu.

Menetelmään tutustumista auttoi se, että osallistuin ohjaajakoulutukseen Kotkassa keväällä 2007. Kurssin opettajina toimivat työterveyslaitoksen tutkijat Tommy Larvi ja Heidi Ristolainen. Kurssilla oli kanssani samaan aikaan muutamia opettajia mm. peruskoulusta ja ohjaavasta ja valmentavasta koulutuksesta. Muut osallistujat olivat Kotkan työvoimatoimiston työntekijöitä. Koulutuksen jälkeen kävin Ulvilan yhtenäiskoululla, Kallelan erityiskoululla ja Nuorten työpajalla informoimassa menetelmästä ja mahdollisesta ohjaajakoulutuksesta.

5.1 Valmentautuminen kokeiluun

Kartoitus aloitettiin keskustelemalla ensimmäiseen kokeilutoimintaan osallistuneiden kahdeksan oppilaanohjaajan kanssa. (Projektikokeilu Kohti työelämää toteutettiin ensimmäisen kerran vuoden 2004 ja 2005 aikana.) Opinto – ohjaajien kanssa pohdittiin menetelmän mielekkyyttä, toimivuutta ja hyötyjä, sekä käytännön toimintoja ja toiminnan edellytyksiä. Tapaamisista tehtiin muistiinpanoja käsin ja tapaamisen jälkeen kirjoitettiin koneella puhtaaksi keskusteluissa esiin tulleita ajatuksia Kohti työelämää – menetelmän toteuttamismahdollisuuksista tulevaisuudessa. Keskustelut etenivät apukysymysten avulla. (Liite 1)

Keskustelut aloitettiin mielikuvista, joita opinto-ohjaajalle oli jäänyt ensimmäisestä projektikokeilusta. Kaikille oli jäänyt myönteinen yleiskäsitys Kohti työelämää menetelmästä. Jollakin oli hatara mielikuva siitä, millainen koko opintokokonaisuuden kokeilu oli ollut. Oppilaat olivat osallistuneet hyvin, eikä poissaoloja esiintynyt. Yksi opinto-ohjaaja oli sitä mieltä, että toteuttamisesta oli jäänyt kiireinen tunnelma, koska menetelmässä on paljon asiaa tiivistetyssä muodossa. Ensimmäisen oppilasryhmän jälkeen yhdelle opinto-ohjaajalle oli jäänyt

melko kaoottinen olotila, mutta toisen ryhmän ohjaamisen jälkeen oli jo positiivinen tunne ja ohjaajalle tuli varmempi olo toteuttaa koulutusta.

Keskusteluissa ilmeni, etteivät opinto – ohjaajat olleet toteuttaneet kokeilun jälkeen Kohti työelämää – menetelmää sellaisenaan. Käytännön toteutusmahdollisuuksia estivät tuntijärjestelyt ja ohjaajaparin puuttuminen. Toteutusta pidettiin raskaana ja vaativana sekä oppilaille että ohjaajalle. Useimmat kokivat tiettyjä hankaluutta järjestämisen kanssa ja tästä syystä menetelmän toteuttaminen oli jätetty toteuttamatta.

Tehtäväkirjan materiaalit olivat pidettyjä ja tehtävät hyvin toimivia. Muutama opinto-ohjaaja kertoi käyttävänsä kirjan tehtäviä oppilaanohjaustunneilla. Menetelmää toteutettiin myös ryhmälle ysejä, joita ei opiskelun jatkaminen tuntunut kiinnostavan.

Ne ohjaajat, joille kurssin tarkoitus ja tavoite jäivät epäselväksi, kyseenalaistivat menetelmän. Heidän mielestä menetelmää ei voi toteuttaa tunti viikossa periaatteella ja menetelmän toteuttaminen lisäsi opinto - ohjaajan työn määrää.

Ohjaajien mielestä menetelmän toteuttamista voi toteuttaa kaksoistunteina tai valinnaisena kurssina. Teemapäivät koettiin toteuttamiskelpoisia esimerkiksi kasiluokan keväällä.

Keskusteluissa opinto – ohjaajien kanssa ilmeni, että opinto-ohjaajat kaipasivat tukea koulutetuista ohjaajista toteuttaakseen Kohti työelämää menetelmää. Keskusteluissa pohdittiin, että jos opinto-ohjaajilla olisi työpari, niin he voisivat toteuttaa Kohti työelämää menetelmää omassa oppilaitoksessaan. Ongelmana koettiin toisen ohjaajan saaminen opinto – ohjaajan työpariksi. Luokanvalvoja olisi hyvä vaihtoehto työpariksi. Jotta menetelmää voidaan toteuttaa, tulisi rehtoreiden tukea menetelmän käyttämistä.

5.2 Kokeilun toteutus

Kohti työelämää menetelmän mukaista koulutusta toteutettiin tämän projektin aikana kahdessa yläkoulussa. Toisessa opintokokonaisuus toteutettiin loppukeväällä kaikille koulun kahdeksaluokkalaisille (4h), ja heidän kanssaan jatkettiin vielä yhdeksännen luokan syksyllä (4h).

Pohjois-Porin koulussa toteutettiin Kohti työelämää koulutus kaikille koulun kahdeksaluokkalaisille oppilaille. Kokeilu suoritettiin viikon aikana. Jokaiselle luokalle käytettiin neljä tuntia opintokokonaisuuden sisällöstä. Kohti työelämää – menetelmän sisältöä karsittiin ja nopeutettiin. Kurssi toteutettiin yhdessä koulun opinto-ohjaajan kanssa. Syksyllä oli suunnitelmissa jatkaa oppilaille opintokokonaisuutta toisen neljän tunnin ajan ja silloin keskityttäisiin avo-testien ja tulevaisuudensuunnitelmien tekemiseen.

Toisessa yläkoulussa koottiin ryhmä kahdeksaluokkalaisia, joiden katsottiin hyötyvän opinnoista. Opintokokonaisuus toteutettiin täysimittaisena. Koulusta koottiin oppilaita, joilla ei ollut käsitystä jatkosuunnitelmistaan yhdeksännen luokan jälkeen tai heillä oli lukuisia suunnitelmia useista erilaisista jatkokoulutuspaikoista.

Itä-Porin koulussa kokeiluryhmä koottiin 16 kahdeksännen luokan oppilaasta, joille arveltiin olevan eniten hyötyä kurssiin osallistumisesta. Oppilailla ei ollut käsitystä jatko-opinnoistaan tai heillä saattoi olla useita erilaisia ja mahdollisesti hyvin epärealistisia jatkosuunnitelmia. Opintokokonaisuus toteutettiin intensiivikurssina neljä tuntia päivässä viikon ajan yhteensä 20 tuntia. Toteutus noudatti tiukasti Kohti työelämää -menetelmän ohjeistusta. Toteuttamista hankaloitti, että koulun opinto-ohjaaja ei ollut saanut koulutusta Kohti työelämää – menetelmään. Koulutus tapahtui koululla ja tiloissa joissa oppilaat eivät tavallisesti opiskele. Kurssi sujui täysin ohjekirjan mukaan. Koulutuksen jälkeen oppilaat vastasivat kyselykaavakkeeseen. (Liite 2.)

5.3 Kokeilun tulokset

Lyhennetyin version toteuttaminen oli raskasta, koska oppilaille ei ollut aikaa omille pohdinnoille eikä asioiden työstämiselle. Opintokokonaisuuden sisältö kärsii lyhennyksestä mallista, mutta koulun oli valittava tarjoavatko he vain osalle kaseja Kohti työelämää - menetelmää vai kaikille.

Itä – Porin koulun Kohti työelämää - menetelmän kurssilla oppilaille muotoutui seuraavia urasuunnitelmia: myyntipäällikkö, urheilulukio-poliisi, diplomi – insinööri, insinööri, hotelli- ja ravintola-ala, merkonomi-tradenomi, lukio-oikeustieteellinen, eläintenhoitaja, lähihoitaja, matkailuala, kaksoistutkinto-media-ala ja lukio. Kurssin aikana oppilaat tekivät itselleen varasuunnitelman. Kouluttajien ja oppilaiden tuntemukset koulutuksen päättyessä olivat positiivisia. Tunnelma kurssin aikana oli avoin ja miellyttävä.

Opintokokonaisuuden oppilasarvioinnin keskiarvoksi tuli 8,65.

Kaikkien oppilaiden mielestä 8. luokan kevät oli hyvä ajankohta koulutukselle. Viiden oppilaan mielestä kurssia tulisi tarjota kaikille 8-luokkalaisille ja muiden kurssille osallistuneiden oppilaiden mielestä kurssia tulisi tarjota sitä tarvitseville.. Yhden mielestä koulussa olisi pitänyt olla myös toinen vastaava kurssi, koska osa halukkaista jäi ilman kurssia.

Parhaimmaksi anniksi opintokokonaisuudessa oppilaat kokivat vierailijat, jotka kävivät kertomassa jatko-opinnoista. Joidenkin mielestä parasta oli sosiaalisten kontaktien luominen ryhmän kesken. Koulutuksessa sai paljon uutta tietoa eri ammateista. Hyödyllisimmäksi joku mainitsi avo-ohjelman tekemisen ja eri ammattien tutkimisen. Tulevaisuuden suunnitelmat selvenivät koulutuksessa olleilla. Joku kertoi, että nyt tietää mitä tekee peruskoulun jälkeen. Yhden mieles-

tä ensimmäistä kertaa oikeasti alkoi pohtia peruskoulun jälkeistä elämää.

Kohti työelämää ohjaajakoulutus toteutettiin syksyllä 2007. Osallistujista oli kolme erityisopettajaa, kaksi Ohjaavan ja valmistavan koulutuksen opettajaa, ai-
neenopettajia kaksi, lukion opinto-ohjaaja, kaksi nuorten työpajan ohjaajaa,
nuorisotyöntekijä ja koulukuraattori.

Ohjaajakoulutuksen tavoitteena on antaa osallistujille perusvalmiudet Kohti työ-
elämää – ryhmämenetelmän ohjaustoiminnan aloittamiseen Porin seudulla.
Koulutus on tarkoitettu peruskoulujen ja lukioiden opettajille, työhallinnon työn-
tekijöille, sekä henkilöille, jotka ovat kiinnostuneet edistämään oppilaanohjausta
ryhmälähtöisellä menetelmällä. Porin ohjaajakoulutus ylitti kaikki odotukset.
Osallistujat saivat olla mukana Yleisradion opettaja tv:n ohjelmanteossa opinto-
ohjauksesta.

Ohjelma kuului opettaja tv:n Opinto-ohjaus-sarjaan. Ohjelmaa voi katsoa opet-
taja tv:n nettisivuilta osoitteesta www.opettaja.tv / tv-ohjelmat / arkisto.

6 POHDINTA

Kehittämishankkeen tavoitteena oli nuorten urasuunnitelmamenetelmän käytön
vakiinnuttaminen Porin koulutoimessa. Kohti Työelämää – projektin tehtävänä
Porissa oli ryhmämenetelmän käyttöönoton edistäminen ja tukeminen. Ohjaaja-
koulutuksen toteutuminen on mahdollistanut jokaiselle Porin perusopetuksen
koululle vähintään kaksi koulutuksen saanutta ohjaajaa, koska koulujen opinto-
ohjaajat ovat saaneet koulutuksen aikaisemmin.

Toivon, että Kohti työelämää menetelmä on vaikuttamassa opinto – ohjauksen
toteuttamistapoihin pidemmällä aikavälillä. Yläkouluissa on tapana opettaa oppi-
laanohjausta tunti viikossa periaatteella, vaikka useimpien opinto - ohjaajien-
mielestä se ei ole järkevää. Pienryhmäohjauksen etuja ei ole ollut mahdollista

toteuttaa pääosin lukujärjestysteknisistä syistä. Myös ajan ja resursoinnin puute vaikeuttaa pienryhmien toteuttamista yläkouluilla.

Kolmessa Porilaisessa koulussa on Kohti työelämää -menetelmä nimetty oppilaanohjauksen kehittämishankkeeksi, jota tullaan toteuttamaan vähintään kahdeksalle yläkoulun luokalle. Osa kouluista ei ole nimennyt, mitä menetelmiä he käyttävät, joten määrä voi olla korkeampikin. Tältä osin voidaan toivoa menetelmän vähitellen muuttuvan käytännöksi. Pienryhmissä toteutuva oppilaanohjausmenetelmä osoittaa vakiintumisen merkkejä kouluissa. Porin kaupungin opinto - ohjaussuunnitelmassa mainitaan Kohti työelämää – menetelmä yhtenä käytettävänä ohjausmenetelmänä.

Keskusteluissa ilmeni ohjaajaparin puutteen olevan esteenä Kohti työelämää – menetelmän toteuttamiselle. Projektin jälkeen vastasimme haasteeseen ja järjestimme Poriin ohjaajakoulutuksen menetelmän käyttämisen mahdollistamiseksi. Ohjaajakoulutus onnistui ja saimme Porin kouluihin lisää menetelmän hallitsevia opettajia ja yhteistyökumppaneita, joilla on mahdollisuus tulla opinto-ohjaajan kanssa esimerkiksi kouluille toteuttamaan Kohti työelämää ryhmämenetelmää.

Yleisradion (YLE Opettaja tv, oppiminen ja tiede) ohjelmaan hyväksytyt oppilaanohjauksen kehittämishanke Kohti Työelämää ryhmämenetelmä on saavuttanut valtakunnan tason näkyvyyden. Menetelmän edistämiseksi ja tukemiseksi ohjelmasarjaan pääseminen on yksi merkittävimmistä saavutuksista Kohti työelämää – menetelmälle.

Menetelmän vakiinnuttaminen Porissa vaatii vielä muutoksia opinto – ohjauksen toteuttamistapoihin ja niin kuin aikaisemmin on käynyt ilmi, niin johdon ja rehtorien tukea käytettävään menetelmään. Toteuttamistapoihin vaikuttaa myös opinto – ohjaukseen varattujen tuntiresurssien määrä ja lukujärjestystekniset mahdollisuudet.

Ammatillisen koulutuksen valmistuvien opiskelijoiden seurantaan ja tulosten keräämiseen tulee sisällyttää seuranta ja jälkikyselyä Kohti työelämää – menetelmän vaikutuksista opiskelijan uravalintaan.

LÄHTEET

Eteläpelto, A. & Tynjälä, P. 1999. Oppimisen asiantuntijuus. Työelämän ja koulutuksen näkökulmia. Juva: WSOY

Hyvinkään kaupungin opetussuunnitelma 2004.

Karjalainen M. & Kasurinen H.(toim.)2006. Ohjauksen toimintakulttuurin muutos alueellisessa yhteistyössä. Oppilaan- ja opinto-ohjauksen kehittämishankkeen raportti. Jyväskylä. Jyväskylän yliopistopaino.

Koulutustilasto. Tilastokeskus.11.3.2008. www.tilastokeskus.fi/koulutus.

Larvi, T. 2003 Kohti työelämää – ohjaajan kirja. Työterveyslaitos

Mäkitalo, M 1998. Motivoiva ryhmäohjaus. Kokemuksia tuloksellisista työnhakuryhmistä. Työterveyslaitos. Helsinki: Hakapaino Oy.

Niittymäki, T. 2005. Selvitys vuonna 2005 perusopetuksen päättävistä oppilaisista, jotka eivät hakeneet opiskelupaikkaa kevään toisen asteen yhteishaussa. Nuorten osallisuushanke. Opetushallitus.

Nuorten ohjauspalveluiden järjestäminen. Opinto-ohjauksen ja työvoimapalveluiden yhteistyöryhmä. Julkaisusarja Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä, 2004:29. Opetusministeriö.

OPM 6/2004. <http://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/svl+6/2004>

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004.

Porin kaupungin opetussuunnitelma 2004.

Seppälä Esko, 2005. Muistio Kohti työelämää – seminaari Porissa 21.4.2005.

Turja A. 2007. Kohti työelämää menetelmä Pomarkun yläasteella. Kehittämishanke yhdeksäsluokkalaisten oppilaanohjauksesta. Jyväskylän yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta, Opettajankoulutuslaitos.

Verta – Lemmetty Sirkku, 21.12. 2005. Esr – projektin loppuraportin tiivistelmä. Kohti työelämää. Ammatillisen koulutuksen aktivointi ja koulutuksen keskeyttämisen vähentäminen.

www.ttl.fi/urahallinta

LIITTEET

Liite 1. Kysymysrunko opinto – ohjaajien kanssa käytävään keskusteluun

Millaisia mielikuvia Sinulle on jäänyt Kohti työelämää - menetelmästä? Oletko soveltanut menetelmää omassa työssäsi? Onko Teidän koulussa käytetty Kohti työelämää – menetelmää?

Millaisia tunteita oli kokeilukurssien jälkeen? Entä nyt, jälkeenpäin? Millä tavalla menetelmä on käytössä?

Millaista oli toteuttaa Kohti työelämää kokeilukurssia? Mikä menetelmässä toimi ja mikä ei?

Miten menetelmää olisi muutettava tai miten sitä voisi soveltaa? Sopiiko menetelmän toteuttaminen tuntiresursseihin?

Miten Tämä menetelmä sopii oppilaanohjauksen opetusmenetelmänä?

Voitaisiinko Kohti työelämää ottaa käyttöön teillä koulussa Sinun mielestäsi ja millä ehdoilla, jos sitä otettaisiin käyttöön?

Muuta?

Liite 2. Kohti työelämää pilottikoulutuksen arviointikysymykset

Kohti työelämää kurssi Itä-Porin koulu 2007

Minkä kouluarvosanan antaisit kurssille? _____

Oliko kurssin ajankohta hyvä (8lk kevät)? ___ Kyllä ___ Ei, parempi ajankoh-
ta: _____

Pitäisikö kurssia tarjota kaikille 8-luokkalaisille? ___ Kyllä ___ Ei

Mikä kurssissa oli parasta / hyödyllisintä / mukavinta?

Puuttuiko jotain, oliko jotain turhaa? Miten kurssia voisi kehittää?

Auttoiko kurssi jatko-opintoja pohtiessasi? Miten? Miksi ei auttanut?

KUVIOT

KUVIO 1. Kuvio lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakoulukoulutuksessa ja yliopistokoulutuksessa keskeyttäminen lukuvuosina 2000/2001 - 2005/2006

KUVIO 2. Kuvio Kohti työelämää moduulikartta

KUVIO 3. Taulukko henkilökohtaisten opiskelutustavoitteiden lukumäärä